

Zemkopības ministrija

Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES – saistītās izmaiņas sanitārajā un fitosanitārajā jomā

Liene Ansone

Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta

Dzīvnieku tirdzniecības, labturības un barības

Nodaļas vadītāja

Liepāja 2019.gada 14.martā

BREXIT- svarīgākie datumi

- **2016. gada 23.jūnijs** – referendums AK par izstāšanos no ES.
- **2017.gada 29.marts** –AK nosūta oficiālu vēstuli EK, ar lēmumu izstāties no ES, izmantojot Līguma par Eiropas Savienību 50.pantā paredzēto procedūru.
- **2018. gada 14. novembris** - Komisijas un AK sarunu vedēji vienojās par Izstāšanās Līguma noteikumiem.
- **2018. gada 25. novembris** - ES vadītāji atbalsta Izstāšanās Līgumu un pieņem deklarāciju par turpmāko attiecību sistēmu.
- **2018. gada 13. decembris** - Eiropas Padome (50. pants) apliecināja, ka tā apstiprina Izstāšanās Līgumu un paredz sākt tā ratifikāciju.

AK jāratificē Izstāšanās Līgumu saskaņā ar nacionālo konstitūciju.

Izstāšanās līguma ratifikācijas termiņi

1. Scenārijs

Ja Izstāšanās Līgumu puses ratificē līdz 2019. gada 30. martam

- Izstāšanās Līgums stājas spēkā 2020. gada 31. decembrī
- Lielākā daļa Brexit juridisko saistību stāsies spēkā 2021. gada 1. janvārī

2. Scenārijs / «No deal»

Izstāšanās Līgumu neratificē kāda no pusēm līdz 2019. gada 30. martam

- Pārejas perioda AK nav paredzēts
- ES tiesību akti AK vairs nav saistoši un tos nepiemēro no **2019.gada 30.marta**
- AK pamet ES un **2019.gada 30. martā AK kļūst par trešo valsti**

Turpmākās attiecības ar Apvienoto Karalisti

- **Brexit process un tā sekas iedalāms divos posmos:**
 1. AK izstāšanās no ES, kuras rezultātā AK kļūst par trešo valsti
 2. AK un ES nākotnes attiecības, kuru veidošana iespējama pēc tam, kad AK kļuvusi par trešo valsti.
- Pat ja Izstāšanās Līgums ir ratificēts un turpmākais Līgums pārejas periodā ir veiksmīgi noslēgts, šīs attiecības nebūtu ES DV attiecības.
- Eiropas Padome ir norādījusi, ka trešajai valstij nav tādas pašas tiesības un priekšrocības kā ES DV.
- Sagatavošanās tam, ka AK kļūst par trešo valsti, ir svarīga pie jebkura scenārija.
- Lai izvairītos no traucējumiem, visiem uzņēmumiem līdz 2019. gada 30.martam ir jāpagatavojas un jāizvērtē iespējamie riski sadarbībai ar AK.

EK ārkārtas pasākumu plāna pamatprincipi/ «No deal» scenārijs

- EK ārkārtas pasākumu plāns pieņemts 13.11.2018., jeb darbības nepārtraukšanas plāns, kurā vienlaikus nolemts, ka šajā brīdī (līdz 30.03.2019.) nākotnes attiecības ar AK netiek risinātas.
- EK ārkārtas pasākumu plāna 6 piemērošanas principi:
 1. Ārkārtas pasākumi **nedrīkstētu dublēt priekšrocības**, ko sniedz dalība Savienībā, nedz arī pārejas perioda noteikumus, kas paredzēti Izstāšanās Līgumā.
 2. **Pasākumiem būtu jābūt īslaicīgiem** ar laika ierobežojumus atkarībā no konkrētās situācijas attiecīgajā nozarē.
 3. **ES tie jāpieņem vienpusēji**, lai aizstāvētu savas intereses + atsaucami jebkurā laikā.
 4. **Jāatbilst Līgumos** paredzētajam kompetenču dalījumam.
 5. **Valstu ārkārtas pasākumiem jābūt saderīgiem** ar ES tiesību aktiem.
 6. **Nedrīkstētu kompensēt kavējumus**, kurus būtu bijis iespējams novērst ar sagatavotības pasākumiem un ieinteresēto personu savlaicīgu rīcību.

Ietekme uz sanitāro un fitosanitāro jomu/ «No deal» scenārijs

- **AK no 2019.gada 30.marta kļūst par trešo valsti.**
- Obligāta dzīvnieku un preču kontrole uz robežas, atzītā robežkontroles punktā.
- Katrai kravai obligāta dokumentu un identitātes kontrole un atbilstošā biežumā fiziskā kontrole.
- Katrai kravai līdzī sertifikāts vai cits ES likumdošanā noteiktais dokuments, kas apliecina atbilstību ES prasībām.
- Preču ieviešanai no AK uz ES veterinārajiem sertifikātiem dzīvnieku izcelsmes produktiem princips paliks nemainīgs, netiks veidots jauns sertifikāts, piemēros tos trešās valsts sertifikātus, kādi šobrīd eksistē tirdzniecībai ar citām trešajām valstīm.
- Par dzīvniekiem – ES DV būs pienākums ar e-pasta palīdzību pieprasīt pirms-notifikācijas (pre-notification) numuru un tas tiks pievienots eksporta sertifikātam.

Ietekme uz sanitāro un fitosanitāro jomu «No deal» scenārijs

- ES-27 uzņēmumi, kuri ieved preces no AK ir importētāji.
- Ja tiek ievesti produkti no AK, **jāpilda importētājam noteiktās prasības** saskaņā ar ES tiesību aktiem.

!! Sabiedrības veselības, dzīvnieku un augu veselības, dzīvnieku labturības, dzīvnieku izcelsmes produktu higiēnas prasības, nekaitīguma prasības utml.

- Ievedot dzīvniekus un preces **jāievēro aizliegumi un ierobežojumi** preču ievēšanā, izvešanā, tranzītā caur ES teritoriju;
- **ES tirgū AK precēm no 2019.gada 30.marta cits veselības marķējums:**
no ES un UK jāmaina uz GB (“JE”- Džērsija; “Guernsey”- Gērnsija; “IM” - Mainas sala)
- ES izslēgts AK tradicionālos produktus no ES saraksta.

Ietekme uz sanitāro un fitosanitāro jomu «No deal» scenārijs

- **Sertifikāti, licences un atļaujas** - ja uzņēmuma darbība ir atkarīga no sertifikātiem, licencēm vai atļaujām, ko izdevušas AK iestādes, tās pēc Brexit, iespējams, ES vairs nebūs derīgas:
 - jāiegūst jauni apliecinājumi, ko izsniedz ES-27 valstīs bāzēta struktūra vai iestāde;

Piemēri:

- dzīvnieku pārvadātāja atļauja (Regulas 1/2005 6. panta 1.punkts)
- atbilstības sertifikāts transportlīdzekļiem dzīvnieku tālajiem pārvadājumiem (Regulas 1/2005 7.panta 1.punkts)
- pārvadātāja kvalifikācijas sertifikāts (Regulas 1/2005 6.panta 5. punkts)
- dzīvnieku labturības inspektors kautuvēs (Regula 1099/2009 17.panta 4.punkts)

Ietekme uz sanitāro un fitosanitāro jomu

1.scenārijs

- Piemērojot pārejas periodu **AK saglabā ES DV statusu** līdz 2021. gada 1.janvārim.
- Preces, kuras laistas ES vai AK tirgū pirms pārejas perioda beigām, varēs turpināt brīvu apriti, līdz nonāks pie gala lietotājiem, un tās nav nepieciešams pārveidot vai pārmarķēt.
- Pārejas perioda laikā AK nepārstāv nevienu no ES institūcijām.
- ES izpratnē, no tirdzniecības sadarbības viedokļa puses, pastāv tikai trīs valstu grupas: trešās valstis, ES dalībvalstis un Eiropas Ekonomiskās zonas valstis.
- ES un AK nākotnes attiecības atspoguļo Politiskā deklarācija, kas ir juridiski nesaistošs dokuments, un pievienots pie Izstāšanās Līguma.
 - Tikai pēc tam, kad AK kļuvis par trešo valsti (2019. gada 30. marts) uz šīs deklarācijas pamata būs iespējams uzsākt detalizētas sarunas un izstrādāt juridiski saistošu līgumu (vai līgumus) par ES – AK nākotnes attiecībām

Kur meklēt informāciju!

- **Komisijas publiskie paziņojumi par SPS jautājumiem:**

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_en#sante

- **AK prasības ievēdot ES kravas UK:**

<https://www.gov.uk/guidance/importing-animals-animal-products-and-high-risk-food-and-feed-not-of-animal-origin-after-eu-exit>

- **AK sagatavotās Breksit vadlīnijas:**

<https://www.gov.uk/government/collections/how-to-prepare-if-the-uk-leaves-the-eu-with-no-deal#farming-and-fishing>

- **AK aģentūras mājas lapa:**

<https://www.food.gov.uk/business-guidance/prepare-your-business-for-the-uk-leaving-the-eu>

- **Dzīvnieki, dzīvnieku izcelsmes produkti un zvejas produkti (DEFRA):**

<https://www.gov.uk/guidance/exporting-animals-animal-products-fish-and-fishery-products-to-the-eu-after-eu-exit>

- **Ārlietu ministrijas mājas lapa:**

<https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/eiropas-savieniba-arpolitika/brexit>

- **Zemkopības ministrijas mājas lapa:**

<http://www.zm.gov.lv/zemkopibas-ministrija/statiskas-lapas/brexit?id=16625#jump>

Paldies par uzmanību!